



Kommissionens årliga tillväxtöversikt 2018

2017/18:FPM47

Statsrådsberedningen

2018-01-24

Dokumentbeteckning

KOM (2017) 690

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL
EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA CENTRALBANKEN,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN,
REGIONKOMMITTÉN OCH EUROPEISKA INVESTERINGSBANKEN
Årlig tillväxtöversikt 2018

Sammanfattning

Den 22 november 2017 presenterade kommissionen sin årliga tillväxtöversikt för 2018 som inleder den europeiska planeringsterminen för ekonomisk-politisk samordning inom EU. I tillväxtöversikten redogör kommissionen för sina förslag till övergripande prioriteringar för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken för de kommande 12 månaderna.

I tillväxtöversikten konstaterar kommissionen att EU:s ekonomi stärkts, tillväxten ökar, arbetslösheten minskar, investeringarna återhämtar sig och de offentliga finanserna har förbättrats. Såväl EU som helhet som euroområdet har haft tillväxt de senaste 18 kvartalen och återhämtningen har nått alla medlemsstater. Sysselsättningen har stärkts och arbetslösheten i EU som helhet uppgår till 7,5 procent och i euroområdet till 8,9 procent. Kommissionen menar att det nu finns en möjlighet till varaktig ekonomisk och social konvergens inom EU.

För att göra Europas ekonomier mer stabila, inkluderande, produktiva och motståndskraftiga krävs dock fortsatta reformansträngningar. Kommissionen menar att Europas ekonomier behöver bli mindre sårbara mot störningar, mer anpassningsbara samt bättre på att dra fördel av strukturella förändringar. För att uppnå det krävs en samlad politik som säkerställer makroekonomisk

stabilitet och minimerar sårbarheten för interna och externa störningar och chocker. Kommissionen menar att en långsiktigt hållbar finanspolitik med minskade skuldnivåer måste kombineras med åtgärder som understödjer den ekonomiska återhämtningen.

Kommissionen föreslår att politiken 2018 fortsatt inriktas på ökade investeringar, genomförandet av strukturreformer och en ansvarsfull finanspolitik. Det gemensamma uttalandet om en europeisk pelare för sociala rättigheter bör fungera som en vägledning för politikens inriktning och framsteg ska följas upp inom den europeiska planeringsterminen. Kommissionen framhåller att de senaste årens föreslagna prioriteringar fortsatt är giltiga och föreslår följande prioriteringar för 2018:

1. Ökade investeringar för att främja den ekonomiska återhämtningen och öka långsiktig tillväxt
2. Strukturreformer för inkluderande tillväxt, konvergens mot högre levnadsstandard och konkurrenskraft
3. Ansvarsfull finanspolitik för att främja hållbarhet och konvergens

Regeringen välkomnar tillväxtöversikten och stödjer det övergripande budskapet om vikten av fortsatta reformer för att förbättra EU:s konkurrenskraft och säkra en varaktig återhämtning av ekonomin. En välavvägd kombination av investeringar, genomförandet av strukturreformer och en ansvarsfull finanspolitik är centralt för att stödja återhämtningen i Europas ekonomier. Regeringen kan därför på ett övergripande plan ställa sig bakom kommissionens förslag till prioriteringar för den ekonomiska politiken inom EU det kommande året.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

I juni 2010 antog Europeiska rådet Europa 2020 – en strategi för smart och hållbar tillväxt för alla. I syfte att verka för ett effektivt genomförande av strategin, i linje med stabilitets- och tillväxtpakten, beslutade rådet i september 2010 att introducera en ny årscykel – den europeiska planeringsterminen – för styrning och granskning av den ekonomiska politiken inom EU. Den europeiska planeringsterminen inleds med att kommissionen presenterar sin årliga tillväxtöversikt där förslag anges till övergripande prioriteringar för den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken för de kommande 12 månaderna.

Den årliga tillväxtöversikten är ett underlag inför Europeiska rådets möte i mars då stats- och regeringscheferna lämnar vägledning inför medlemsstaternas rapportering inom Europa 2020 (nationella reformprogram) och stabilitet och tillväxtpakten (konvergens- eller stabilitetsprogram). Den 22 november 2017 presenterades den årliga tillväxtöversikten för 2018.

I årets tillväxtöversikt konstaterar kommissionen att EU:s ekonomi stärkts, tillväxten ökar, arbetslösheten minskar, investeringarna återhämtar sig och de offentliga finanserna har förbättrats. Såväl EU som helhet som euroområdet har haft tillväxt de senaste 18 kvartalen och återhämtningen har nått alla medlemsstater. Sysselsättningen har stärkts och arbetslösheten i EU som helhet uppgår till 7,5 procent och i euroområdet till 8,9 procent. Kommissionen menar att det nu finns en möjlighet till varaktig ekonomisk och social konvergens inom EU.

För att göra Europas ekonomier mer stabila, inkluderande, produktiva och motståndskraftiga krävs dock fortsatta reformansträngningar. Kommissionen menar att Europas ekonomier behöver bli mindre sårbara för störningar, mer anpassningsbara samt bättre på att dra fördel av strukturella förändringar. För att uppnå det krävs en samlad politik som säkerställer makroekonomisk stabilitet och minimerar sårbarheten för interna och externa störningar och chocker. En långsiktigt hållbar finanspolitik med minskade skuldnivåer måste kombineras med åtgärder som understödjer den ekonomiska återhämtningen.

Kommissionen föreslår att politiken 2018 fortsatt inriktas på ökade investeringar, genomförandet av strukturreformer och en ansvarsfull finanspolitik. Det gemensamma uttalandet om en europeisk pelare för sociala rättigheter bör fungera som en vägledning för politikens inriktning. Kommissionen framhåller att de senaste årens föreslagna prioriteringar fortsatt är giltiga och föreslår följande tre prioriteringar för 2018:

1. Ökade investeringar för att främja den ekonomiska återhämtningen och öka långsiktig tillväxt
2. Strukturreformer för inkluderande tillväxt, konvergens mot högre levnadsstandard och konkurrenskraft
3. Ansvarsfull finanspolitik för att främja hållbarhet och konvergens

Ökade investeringar för att främja den ekonomiska återhämtningen och öka långsiktig tillväxt

Kommissionen konstaterar att inhemsk efterfrågan har gynnats bland annat av ökade investeringar. En tilltagande optimism hos hushåll och företag samt ökad sysselsättning bidrar också till ökad konsumtion. Kommissionen menar dock att det är avgörande att de ökade investeringarna bidrar till ökad produktivitet för att säkra framtida tillväxtutsikter. Riktade investeringar i exempelvis infrastruktur, utbildning, hälsa, forskning, digital innovation och cirkulär ekonomi kan bidra till både ökad produktivitet och ökad sysselsättning. Vikten av starkare och mer effektiva offentliga institutioner samt behovet av att skynda på integreringen av finansiella marknader, bland annat genom att slutföra bankunionen, lyfts också fram. Kommissionen konstaterar att investeringsplanen för Europa bidrar till att främja

investeringar. Vikten av investeringar i högkvalitativ utbildning liksom en aktiv arbetsmarknadspolitik lyfts också fram som avgörande för att få in unga på arbetsmarknaden. Kommissionen understryker också att tillgängliga och högkvalitativa omsorgs- och välfärdstjänster utgör en förutsättning för allas lika möjligheter.

Strukturreformer för inkluderande tillväxt, konvergens mot högre levnadsstandard och konkurrenskraft

Kommissionen konstaterar att den ekonomiska krisen blottat många svagheter i Europas ekonomier vad gäller att hantera stora störningar och chocker i ekonomin. Det har också fört med sig att återhämtningen tagit lång tid. Motståndskraften behöver därför ökas och strukturreformer behöver genomföras för att stärka förmågan att hantera oförutsedda händelser. Kommissionen pekar också på behovet att sekvensera olika reformåtgärder både för att minska kostnader på kort sikt och för att maximera effekterna på lång sikt. Kommissionen lyfter särskilt fram behovet av ökad konvergens och inkludering inom euroområdet. Att främja väl fungerande arbetsmarknader och moderna välfärdssystem lyfts också fram, liksom främjande av lika möjligheter på arbetsmarknaden. En aktiv arbetsmarknadspolitik är viktig för att minska ungdoms- och långtidsarbetslösheten. Likaså är behovet av att investera i utbildning och färdigheter avgörande för att rusta människor med rätt kunskaper och kompetens för framtidens arbetsmarknad. Vikten av att främja balans mellan arbete och privatliv samt behovet av sänkta trösklar in på arbetsmarknaden, inte minst för utsatta grupper, lyfts fram liksom åtgärder i syfte att integrera nyanlända på arbetsmarknaden.

Ansvarsfull finanspolitik för att främja hållbarhet och konvergens

Kommissionen konstaterar att medlemsstaternas offentliga finanser har stärkts av den pågående ekonomiska återhämtningen. Problemen med hög offentlig skuldsättning i ett antal medlemsstater kvarstår dock och vikten av att utforma finanspolitiken utifrån landsspecifika omständigheter betonas. Kommissionen konstaterar att det finns utrymme för att öka tillväxten givet de låga inflationsprognoserna. Mot bakgrund av dessa faktorer förordar kommissionen en neutral finanspolitisk inriktning för euroområdet som helhet under det kommande året. Då fortsatt ekonomisk återhämtning förväntas uppmånas medlemsstater, i synnerhet de med hög offentlig skuldsättning, att minska sin offentliga skuld och bygga upp buffertar. Kommissionen understryker även vikten av att stärka tillväxtpotentialen i euroområdet genom att bibehålla, och i vissa fall öka, nivån på offentliga investeringar. Kommissionen tar även upp vikten av att förbättra kvalitén på offentliga utgifter samt transparenta, tillväxtvänliga och rättvisa skattesystem.

Tillväxtrapporten åtföljs även liksom tidigare år av ett utkast till gemensam sysselsättningsrapport.

Kommissionen och rådet ska varje år, inom ramen för den europeiska terminen, upprätta en gemensam rapport till Europeiska rådet om sysselsättningsläget och genomförandet av sysselsättningsriktlinjerna. Utkastet till gemensam rapport publicerades samtidigt som den årliga tillväxtöversikten. Rapporten analyserar den sociala utvecklingen och sysselsättningsutvecklingen i unionen och presenterar på ett övergripande plan sysselsättningsreformer som medlemsstaterna lagt fram det senaste året.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget har ingen direkt inverkan på svenska regler. Europa 2020-strategin bygger på den så kallade öppna samordningsmetoden.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Den årliga tillväxtöversikten, som utgör ett meddelande från kommissionen, har i sig ingen direkt inverkan på EU-budgeten eller medlemsstaternas budgetar. De prioriteringar som föreslås av kommissionen kan dock leda till konsekvenser för nationella budgetar, förutsatt att medlemsstaterna väljer att agera i enlighet med de föreslagna prioriteringarna.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar årets tillväxtöversikt och kan på ett övergripande plan ställa sig bakom de prioriteringar som kommissionen föreslår för den ekonomiska politiken de kommande 12 månaderna.

Ett fortsatt fokus på investeringar, genomförandet av strukturreformer och en ansvarsfull finanspolitik är av avgörande betydelse för att befästa återhämtningen i Europas ekonomier.

Regeringen välkomnar att sociala frågor och sysselsättningsfrågor ges en framträdande plats i årets tillväxtöversikt. Ett Europa för jobb och inkluderande tillväxt bygger enligt regeringen på samverkan mellan ekonomisk tillväxt, internationell konkurrenskraft och sociala framsteg. Samtidigt är det viktigt att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna rörande den ekonomiska politiken (inklusive på skatteområdet), sysselsättningspolitiken och sociala frågor även fortsättningsvis respekteras.

Regeringen har verkat för att den europeiska pelaren för sociala rättigheter främst ska följas upp genom samordningen av medlemsstaternas sysselsättnings- och socialpolitik och välkomnar mot den bakgrunden att det

framgår av tillväxtöversikten att relevanta delar av den sociala pelaren ska följas upp inom den europeiska terminen.

2017/18:FPM47

Regeringen välkomnar att hållbarhet och resurseffektivitet inkluderats i vissa avsnitt. Dock borde en grön resurseffektiv ekonomi samt klimatfrågan ha integrerats mer genomgående i översikten och presenterats tydligare som en förutsättning för långsiktig tillväxt.

Det är välkommet att behovet av åtgärder för att öka kvinnors arbetskraftsdeltagande och förbättra deras situation på arbetsmarknaden uppmärksammas i tillväxtöversikten. Det hade dock varit önskvärt att ett jämställdhetsperspektiv varit mer konsekvent integrerat i tillväxtöversikten. Regeringen välkomnar att arbetskraftens behov av kontinuerlig tillgång till utbildning och digital kompetens för att motsvara arbetsgivares kompetensbehov uppmärksammas i årets tillväxtöversikt.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

I den hittillsvarande rådsbehandlingen av den årliga tillväxtöversikten har medlemsstaterna i huvudsak välkomnat kommissionens förslag till prioriteringar för den ekonomiska politiken 2018.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

-

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Den årliga tillväxtöversikten har inte remitterats. Den 29 november 2017 genomfördes ett EU-sakråd med de centrala partsorganisationerna på tjänstemannanivå där dessa inbjöds att ge synpunkter på den årliga tillväxtöversikten och kommissionens förslag till prioriteringar för den ekonomiska politiken kommande år.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 119 i EUF-fördraget

Artikel 121 i EUF-fördraget

Artikel 148 i EUF-fördraget

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt eftersom det handlar om en översiktsrapport.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionens årliga tillväxtöversikt behandlas i berörda rådskonstellationer under perioden december-mars och kommer tillsammans med den gemensamma sysselsättningsrapporten utgöra ett underlag till Europeiska rådets möte i mars 2018. Stats- och regeringscheferna ska då, med bl.a. dessa rapporter som grund, lämna vägledning inför medlemsstaternas rapportering inom Europa 2020, förfarandet för makroekonomiska obalanser och stabilitets- och tillväxtpakten.

Utkastet till gemensam sysselsättningsrapport kommer att behandlas i rådsstrukturen och väntas sedan, efter EPSCO-rådets antagande i mars, gå vidare som bidrag till Europeiska rådets möte senare samma månad.

4.2 Fackuttryck / termer

Europa 2020-strategin: Utgör sedan juni 2010 EU:s gemensamma tillväxt- och sysselsättningsstrategi. Syftet med strategin är att förbättra förutsättningarna för full sysselsättning samt hållbar tillväxt för alla till år 2020. Strategin bygger på tre prioriteringar som ska förstärka varandra:

- smart tillväxt; utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation,
- hållbar tillväxt; främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi, samt,
- tillväxt för alla; stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning.

Europeiska planeringsterminen: Den europeiska planeringsterminen syftar till att öka samstämmigheten i rapporteringen och granskningen av medlemsländernas åtgärder inom ramen för EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi (Europa 2020), stabilitets- och tillväxtpakten samt förfarandet för övervakning av makroekonomiska obalanser. Den åttonde europeiska planeringsterminen inleddes i november 2017 med att kommissionen i den årliga tillväxtöversikten presenterade förslag till övergripande prioriteringar för den ekonomiska politiken i EU för det kommande året.

Gemensam sysselsättningsrapport: Rapporten utarbetas med stöd av artikel 148 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och presenteras samtidigt som den årliga tillväxtöversikten som är startskottet för den europeiska planeringsterminen. Rapportens analyser grundar sig på sysselsättningsläget och den sociala situationen i EU samt på genomförandet av sysselsättningsriktlinjerna. Rapporten blir gemensam i och med rådets antagande av denna. Rapporten läggs sedan fram för Europeiska rådet.